

Relationship between motivation and academic performance in students at Birjand University of Medical Sciences

Abbas Javadi¹, Reza Faryabi²

1. Health Education Group, International campus, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran
2. Health Service Group, School of Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran

Article Information

Article history:

Received: 2016/04/12
Accepted: 2016/06/01
Available online: 2016/09/05

EDCBMJ 2016; 9(2): 142-149

Corresponding author at:

Reza Faryabi

Health Service Group, School of Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

Tel: +989131484695

Email:

faryabi_r@yahoo.com

Abstract

Background and Aim: In any educational system, academic achievement of students is one of the indicators of success in scientific activities. The aim of this study was to investigate the relationship between motivation and academic achievement of students.

Methods: This cross-sectional study included 291 students at Birjand University of Medical Sciences in 2014 which was selected by stratified random sampling method. The instrument used to measure motivation was Academic Motivation Scale (AMS) developed by Valrand et al (1992). Students' final average grade point was considered as an indicator of academic performance. The data were analyzed in SPSS (version 16) using Pearson correlation test, t-test for independent groups, ANOVA and regression at the significant level $\alpha=0.05$.

Results: The results showed that the intrinsic and extrinsic motivational factors did not have any significant correlation with academic performance. However, non-motivatedness had a significant relationship with academic performance ($P=0.006$, $r=0.16$). The mean score of intrinsic and extrinsic motivation was greater in girls than in boys, while the average score for non-motivatedness was higher in male students than female students ($P<0.001$). There was also a statistically significant difference in the motivation of students only in terms of their faculty ($P=0.003$). Motivation and its components mean scores were higher in the freshmen than higher level students ($P=0.002$, $P=0.007$, respectively).

Conclusions: It is essential, especially on the part of students in health-related disciplines, to identify the size and role of motivation in the academic performance of students in order to carry out educational programs and workshops.

Keywords: Intrinsic Motivation, Extrinsic Motivation, Non-Motivatedness, Academic Achievement

Copyright © 2016 Education Strategies in Medical Sciences. All rights reserved.

How to cite this article:

Javadi A, Faryabi R. Relationship between motivation and academic performance in students at Birjand University of Medical Sciences. Educ Strategy Med Sci. 2016; 9 (2) :142-149

رابطه ابعاد انگیزش با عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

عباس جوادى^۱، رضا فاریابی^۲

۱. گروه آموزش بهداشت، پردیس بین الملل، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران

۲. گروه خدمات بهداشتی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران

چکیده

اطلاعات مقاله

تاریخچه مقاله

دریافت: ۱۳۹۵/۰۱/۲۴

پذیرش: ۱۳۹۵/۰۳/۱۲

انتشار آنلاین: ۱۳۹۵/۰۶/۱۵

EDCBMJ 1395;10(2): 142-149

نویسنده مسئول:

رضا فاریابی

گروه آموزش بهداشت، پردیس بین الملل، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، یزد، ایران.

تلفن: ۰۹۱۳۱۴۸۴۶۹۵

پست الکترونیک:

faryabi_r@yahoo.com

زمینه و اهداف: در هر نظام آموزشی میزان پیشرفت تحصیلی دانشجویان یکی از شاخص‌های موفقیت در فعالیت‌های علمی است. هدف این مطالعه بررسی رابطه انگیزش و ابعاد آن با عملکرد تحصیلی در دانشجویان بود.

روش بررسی: این مطالعه توصیفی-تحلیلی بود. جامعه پژوهش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳ بودند که به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبتی، نمونه‌ای به حجم ۲۹۱ نفر (دختر و پسر) انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده برای سنجش انگیزش، مقیاس انگیزش تحصیلی (AMS) والرند و همکاران (۱۹۹۲) بود. همچنین معدل کل آنان به عنوان شاخص عملکرد تحصیلی لحاظ شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها به وسیله نرم‌افزار SPSS ۱۶ و با استفاده از آزمون‌های همبستگی پیرسون، آزمون t برای گروه‌های مستقل، آنالیز واریانس و رگرسیون چندگانه در سطح معنی‌داری ($\alpha = 0.05$) انجام شد.

یافته‌ها: نتایج به دست آمده نشان داد که مؤلفه‌های انگیزش درونی و بیرونی با عملکرد تحصیلی رابطه معناداری ندارد. اما مؤلفه بی‌انگیزگی با عملکرد تحصیلی رابطه معنی‌داری دارد ($P = 0.006$, $r = 0.16$). میانگین نمره انگیزش درونی و بیرونی در دختران نسبت به پسران بیشتر بود اما میانگین نمره بی‌انگیزگی در دانشجویان پسر نسبت به دانشجویان دختر برتری داشت که این برتری فقط در بی‌انگیزگی معنادار بوده است ($P < 0.001$). همچنین از نظر آماری تفاوت معنی‌داری فقط در مورد بی‌انگیزگی در دانشجویان مورد مطالعه برحسب دانشکده مشاهده شد ($P = 0.003$). میانگین انگیزش و مؤلفه‌های آن در دانشجویان سال اول نسبت به سایر دانشجویان بیشتر بود ($P = 0.007$, $P = 0.002$).

نتیجه‌گیری: شناسایی ابعاد و نقش عوامل انگیزشی در عملکرد تحصیلی دانشجویان به منظور انجام مداخلات آموزشی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی، به‌ویژه برای دانشجویان شاغل به تحصیل در حوزه سلامت ضروری می‌باشد.

کلمات کلیدی: انگیزش درونی، انگیزش بیرونی، بی‌انگیزگی، عملکرد تحصیلی

کپی‌رایت © حق چاپ، نشر و استفاده علمی از این مقاله برای مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی محفوظ است.

مقدمه

یادگیری و پیشرفت مربوط است، اطلاق می‌شود^[۱]. دسی و رایان انگیزه تحصیلی را تمایل یادگیرنده به مشغول و درگیر شدن در فعالیت یادگیری و تلاش مستمر در انجام دادن و به پایان رساندن آن فعالیت می‌دانند^[۲]. نظریه خود-تعیینی دسی و رایان متداول‌ترین نظریه در زمینه انگیزه تحصیلی می‌باشد^[۳]. بر اساس این نظریه، انگیزه بندرت دربرگیرنده پدیده واحدی است. افراد نه‌تنها از نظر میزان انگیزش متفاوت‌اند، بلکه از نظر جهت و نوع

اصطلاح انگیزش از فعل لاتین (Movere) به معنی حرکت دادن مشتق شده است. مفهوم کلی جنبش و تحرک منعکس‌کننده این تصور عام است که انگیزش چیزی است که ما را به جنبش و تحرک وادار، و کمک می‌کند تا تکالیف خود را کامل کنیم. همچنین انگیزش را فرایندی که طی آن فعالیت هدف محور برانگیخته و حفظ می‌شود نیز تعریف کرده‌اند^[۴]. سازه انگیزه تحصیلی در محیط‌های آموزشی به رفتارهایی که به

انگيزش نيز اختلاف دارند و اين تعارض در نوع انگيزش به نظرها و اهداف اساسى كه باعث انجام كار مى شوند، ارتباط دارد [۵].

Deci و Ryan به بررسى انگيزه هاى مختلف بر مبنائى تعامل اين نيازها با شرايط محيطى پرداختند و سه انگيزه را تعريف و تعيين كردند: «انگيزش درونى» (Intrinsic Motivation) يعنى سائق پيگيرى يك فعاليت كه تنها به خاطر لذت و خشنودى درونى حاصل از آن پيگيرى مى شود. انگيزش «بيرونى» (Extrinsic Motivation) يعنى سائق پيگيرى يك فعاليت بدون اينكه احساس تعلق به آن وجود داشته باشد و تنها وسيله اى براى رسيدن به مقاصد ديگر است. «بى انگيزگى» (Motivless) يعنى فقدان تمايل و اشتياق در پيگيرى يك فعاليت است به خاطر شكست در اثبات اينكه بين رفتار و فعاليت ارتباط وجود دارد [۶، ۷].

انگيزه تحصيلى، با حصول آگاهى از چگونگى تأثير فرايندهاى شناختى - انگيزشى شخص روى فعاليتهايى كه براى پيشرفت تحصيلى وي اهميت دارند، برآورد مى شود انگيزش تحصيلى باهدف هاى ويژه، نگرش ها و باورهاى خاص، روش هاى نائل شدن به آنها و تلاش و كوشش فرد در ارتباط است [۸]. انگيزش طى يادگيرى اهميتى برابر با آن دارد. دانشجويانى كه براى يادگيرى موضوعى برانگيخته مى شوند، اين آمادگى را پيدا مى كنند به فعاليتهايى بپردازند كه به يادگيرى آنها كمك مى كند [۹]. در مقابل دانشجويان بى انگيزه براى يادگيرى، در تلاش هاى يادگيرى خود نظام يافته عمل نمى كنند. آنها ممكن است طى تدريس كلاسى بى توجه باشند، فاقد سازمان بوده و مطالب درسى را مرور و تكرار نکنند [۱].

انگيزش فراسوى نتايج حاصل از تفاوت هاى موجود در هوش يا استعداد تحصيلى افراد براى توجيه اختلاف بين دانش آموزانى كه استعداد يكسانى براى يادگيرى دارند اما پيشرفت تحصيلى آنها متفاوت است ما را يارى مى كند [۱۰]. مفهوم انگيزش به ما كمك مى كند برخى حقايق جالب را درباره رفتار و يادگيرى درك كنيم، درواقع انگيزش در جهت گيرى هدف هاى رفتارى و تعيين ميزان صرف وقت در فعاليتهاى مختلف به ما كمك مى كند. در هر نظام آموزشى ميزان «پيشرفت تحصيلى» (Academic Achievement) دانشجويان يكى از شاخص هاى موفقيت در فعاليتهاى علمى است. از آنجايكه پيشرفت و عملکرد تحصيلى مى تواند تحت تأثير شرايط انگيزشى قرار گيرد بررسى تأثير هر يك از اين مؤلفه ها بر عملکرد تحصيلى از اهميت فراوانى برخوردار است. لذا پژوهش حاضر به دنبال بررسى ارتباط ابعاد انگيزش با عملکرد تحصيلى بود.

روش ها

تحقيق موجود، توصيفى تحليلى است. جامعه آمارى پژوهش را كليۀ دانشجويان دانشگاه علوم پزشكى بيرجند در رشته هاى پزشكى، پيراپزشكى، پرستارى و مامائى و بهداشت تشكيل دادند كه بر اساس جدول مورگان ۲۹۱ نفر برآورد و به روش نمونه گيرى طبقه اى تصادفى نسبتى انتخاب شدند. يعنى ابتدا هر دانشكده به عنوان يك طبقه انتخاب شد و سپس دانشجويان متناسب با حجم جامعه از هر دانشكده و رشته به صورت كاملاً تصادفى انتخاب شدند. جهت گردآورى داده ها براى سنجش عملکرد تحصيلى با مراجعه به پرونده دانشجويان ميانگين معدل آنان تا نيمسال مربوطه ثبت شد و براى جمع آورى داده هاى مربوط به انگيزش، از مقياس انگيزش تحصيلى (AMS) والرند و همكاران استفاده شد [۶]. اين مقياس توسط والرند و همكاران در كشور كانادا بر اساس نظريه خود تعيينى دسى و راين ساخته شده است [۴]. بيست و هشت ماده اين مقياس در پاسخ به اين سؤال مى آيند: چرا به دانشگاه مى رويد؟

در پژوهش حاضر، از مقياس هنجار يابى شده فوق در فرهنگ ايرانى توسط كاوسيان و همكاران استفاده شد، انگيزش درونى تحصيلى شامل سؤال هاى ۹، ۲، ۱۶، ۲۵، ۴، ۱۸، ۱۱، ۲۷، ۶، ۲۸، ۲۰، ۲۱، ۱۳ و انگيزش بيرونى تحصيلى شامل سؤال هاى ۲۲، ۸، ۱، ۱۵، ۱۰، ۱۴، ۱۷، ۲۴، و سؤال هاى ۱۹، ۱۲، ۲۶، ۵ بدون تغيير به همان شكل كه والرند نشان داده بود بى انگيزگى تحصيلى را تشكيل مى دهند. سؤال ۳ كه بار عاملى بسيار پايين داشته حذف شده است.

هر ماده بر اساس يك مقياس ليكرتى هفت درجه اى ميزان موافقت يا مخالفت فرد را با هر ماده مشخص مى كند. در اين پيوستار عدد يك نشانگر كاملاً مخالفم، و عدد هفت نشانگر كاملاً موافقم مى باشد و عدد چهار بيانگر حد وسط و يا نه مخالفم و نه موافقم مى باشد. نتيجه پژوهش كاوسيان و همكاران نشان داد كه مقياس انگيزش تحصيلى در نمونه دانش آموزان ايرانى از پايابى مطلوبى برخوردار است. روش باز آزمائى نشان مى دهد كه همبستگى بسيار بالاى بين دو اندازه گيرى در طول زمان مشاهده مى شود [۱۱]. همچنين محاسبه همسانى درونى (آلفاى كرانباخ) و محاسبه پايابى زمانى، نشان مى دهد كه اين ابزار از پايابى مقبولى برخوردار است. لذا مى توان با اطمينان در پژوهش هاى مختلف، در سطح كشور به عنوان يك ابزار مناسب كه روايى و پايابى مطلوبى

با توجه به جدول فوق، بیشترین فراوانی (۳۸/۵٪) مربوط به افراد سال دوم دانشگاه و کمترین فراوانی (۱۱٪) مربوط به افراد سال اول می‌باشد.

جدول شماره ۲. میانگین مؤلفه‌های انگیزش و عملکرد تحصیلی و ضریب همبستگی بین ابعاد انگیزش با عملکرد تحصیلی

مؤلفه‌های انگیزش	میانگین	انحراف معیار	عملکرد تحصیلی	
			همبستگی (R)	معناداری (P)
انگیزش	۱۵/۸۸	۱/۳۹	-	-
انگیزش درونی	۱۳۲/۶۸	۱۷/۰۴	$r = -0/014$	$P = 0/81$
انگیزش بیرونی	۷۵/۷۱	۱۲/۹۵	$r = 0/05$	$P = 0/38$
انگیزش بی‌انگیزگی	۴۵/۹۸	۶/۸۱	$r = 0/01$	$P = 0/87$
بی‌انگیزگی	۱۰/۹۹	۶/۰۹	$r = -0/16$	$P = 0/006$

با توجه به جدول ۲، بین مؤلفه بی‌انگیزگی با عملکرد تحصیلی رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد ولی بین معدل با مؤلفه‌های انگیزش درونی تحصیلی، انگیزش بیرونی تحصیلی و انگیزش رابطه معنی‌داری وجود ندارد.

جدول شماره ۳. مقایسه میانگین عملکرد تحصیلی و مؤلفه‌های انگیزش در افراد مذکر و مؤنث مورد مطالعه

متغیر	جنس	میانگین	انحراف استاندارد	سطح معنی‌داری
عملکرد تحصیلی	مؤنث	۱۶/۲۲	۱/۳۲	$t = 5/19$ $df = 289$
	مذکر	۱۵/۴۰	۱/۳۴	$P < 0/001$
انگیزش درونی تحصیلی	مؤنث	۷۶/۶۹	۱۱/۷۵	$t = 1/52$ $df = 289$
	مذکر	۷۴/۳۵	۱۴/۳۹	$P = 0/13$
انگیزش بیرونی تحصیلی	مؤنث	۴۶/۵۳	۶/۷۹	$t = 1/63$ $df = 289$
	مذکر	۴۵/۲۲	۶/۷۹	$P = 0/11$
بی‌انگیزگی	مؤنث	۹/۴۶	۵/۱۴	$t = 5/30$ $df = 289$
	مذکر	۱۳/۱۲	۶/۶۷	$P < 0/001$
انگیزش	مؤنث	۱۳۲/۶۷	۱۵/۳۲	$t = 0/01$ $df = 289$
	مذکر	۱۳۲/۷۰	۱۹/۲۴	$P = 0/99$

دارد بکار برده شود. لازم به ذکر است که این ابزار بنا بر نظر Vallerand و همکاران، Fairchild، Cokley و همکاران و کاوسیان بهترین ابزاری است که می‌تواند انگیزش تحصیلی را در مقاطع مختلف تحصیلی ارزیابی کند [۶، ۱۱-۱۳].

روایی صوری پرسشنامه انگیزش تحصیلی به تأیید اساتید متخصص رسید. در پژوهش حاضر نیز محاسبه همسانی درونی (آلفای کرانباخ) برای مؤلفه‌های انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی‌انگیزگی (۸۷٪)، (۷۳٪)، (۸۲٪) به ترتیب به‌دست آمده است.

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۶ و بعد از نرمال بودن داده‌ها بر اساس آزمون کولمگراف و اسمیرنوف از آزمون‌های همبستگی پیرسون و آزمون t برای گروه‌های مستقل و آنالیز واریانس و رگرسیون چندگانه در سطح معنی‌داری $\alpha = 0/05$ استفاده شد.

یافته‌ها

از ۲۹۱ دانشجوی شرکت‌کننده ۱۶۹ نفر (۵۸/۱٪) دختر و ۱۲۲ نفر (۴۱/۹٪) پسر بودند. تعداد ۱۱۰ نفر (۳۷/۸٪) پزشکی، ۱۰۰ نفر پرستاری و مامایی (۳۴/۴٪)، تعداد ۵۸ نفر (۱۹/۹٪) پیراپزشکی و تعداد ۲۳ نفر (۷/۹٪) بهداشت بودند. بیشترین فراوانی (۳۸/۵٪) مربوط به افراد سال دوم دانشگاه و کمترین فراوانی (۱۱٪) مربوط به افراد سال اول بودند. (جدول شماره ۱).

جدول شماره ۱. توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه برحسب جنس، رشته تحصیلی و سال

متغیر	ابعاد	فراوانی	درصد
جنس	مؤنث	۱۶۹	۵۸/۱
	مذکر	۱۲۲	۴۱/۹
رشته تحصیلی	پزشکی	۱۱۰	۳۷/۸
	پرستاری و مامایی	۱۰۰	۳۴/۴
	پیراپزشکی	۵۸	۱۹/۹
	بهداشت	۲۳	۷/۹
سال	۱	۳۲	۱۱
	۲	۱۱۲	۳۸/۵
	۳	۶۳	۲۱/۶
	≥ 4	۸۴	۲۸/۹

با توجه به جدول فوق، میانگین انگیزش و مؤلفه‌های آن در افراد سال اول دانشگاه نسبت به سایر افراد بیشتر می‌باشد و از نظر آماری تفاوت معنی‌داری بین میانگین انگیزش درونی تحصیلی و انگیزش در افراد مورد مطالعه برحسب سال مشاهده شد نتیجه آزمون تعقیب رنج توکی نشان داد که میانگین انگیزش درونی و انگیزش تحصیلی در افراد سال اول نسبت به نسبت به سایر افراد به‌طور معنی‌داری بیشتر است (به ترتیب $P=0/002$ و $P=0/007$).

جدول شماره ۵. مقایسه میانگین مؤلفه‌های انگیزش در افراد مورد مطالعه بر حسب رشته تحصیلی

مؤلفه	رشته تحصیلی	میانگین	انحراف استاندارد	سطح معنی‌داری
انگیزش درونی تحصیلی	پزشکی	۷۶/۳۲	۱۳/۳۹	F=۱/۴۴ df=۳ P=۰/۲۳
	پرستاری و مامایی	۷۳/۷۳	۱۲/۰۶	
	پیراپزشکی	۷۶/۷۱	۱۴/۴۹	
	بهداشت	۷۸/۸۷	۹/۵۵	
	جمع کل	۷۵/۷۱	۱۲/۹۵	
انگیزش بیرونی تحصیلی	پزشکی	۴۶/۶۷	۶/۷۴	F=۱/۳۷ df=۳ P=۰/۲۵
	پرستاری و مامایی	۴۵/۴۰	۶/۵۳	
	پیراپزشکی	۴۵/۰۷	۷/۸۹	
	بهداشت	۴۷/۵۲	۴/۹۲	
	جمع کل	۴۵/۹۸	۶/۸۱	
بی انگیزگی	پزشکی	۱۰/۴۷	۶/۰۵	F=۳/۰۲ df=۳ P=۰/۰۳
	پرستاری و مامایی	۱۲/۴۳	۵/۹۳	
	پیراپزشکی	۹/۹۸	۶/۵۲	
	بهداشت	۹/۷۸	۴/۹۹	
	جمع کل	۱۰/۹۹	۶/۰۹	
انگیزش	پزشکی	۱۳۳/۴۶	۱۸/۴۷	F=۰/۶۰ df=۳ P=۰/۶۲
	پرستاری و مامایی	۱۳۱/۵۶	۱۴/۸۹	
	پیراپزشکی	۱۳۱/۷۶	۱۹/۰۴	
	بهداشت	۱۳۶/۱۷	۱۳/۳۰	
	جمع کل	۱۳۲/۶۸	۱۷/۰۴	

با توجه به جدول ۳، میانگین عملکرد تحصیلی، انگیزش درونی تحصیلی و انگیزش بیرونی تحصیلی در افراد مؤنث نسبت به مذکر بیشتر می‌باشد ولی میانگین بی انگیزگی و انگیزش در افراد مذکر بیشتر است. از نظر آماری تفاوت معنی‌داری بین میانگین عملکرد تحصیلی و بی انگیزگی در افراد مذکر و مؤنث مورد مطالعه مشاهده شد ($P<0/001$) (جدول شماره ۳).

جدول شماره ۴. مقایسه میانگین مؤلفه‌های انگیزش در افراد مورد مطالعه بر حسب سال تحصیل

مؤلفه‌ها	سال	میانگین	انحراف استاندارد	سطح معنی‌داری
انگیزش درونی تحصیلی	۱	۸۱/۶۳	۱۰/۰۷	F=۳/۳۹ df=۳ P=۰/۰۰۲
	۲	۷۶/۰۷	۱۳/۱۲	
	۳	۷۲/۹۰	۱۴/۰۸	
	≥۴	۷۵/۰۷	۱۲/۲۵	
	جمع کل	۷۵/۷۱	۱۲/۹۵	
انگیزش بیرونی تحصیلی	۱	۴۸/۰۶	۶/۲۰	F=۱/۷۴ df=۳ P=۰/۱۶
	۲	۴۵/۴۵	۶/۷۲	
	۳	۴۶/۷۳	۶/۲۷	
	≥۴	۴۵/۳۳	۷/۴۱	
	جمع کل	۴۵/۹۸	۶/۸۱	
بی انگیزگی	۱	۱۲/۶۵	۷/۸۱	F=۱/۰۶ df=۳ P=۰/۳۷
	۲	۱۰/۷۰	۶/۳۰	
	۳	۱۱/۲۵	۵/۹۴	
	≥۴	۱۰/۵۶	۵/۱۱	
	جمع کل	۱۰/۹۹	۶/۰۹	
انگیزش	۱	۱۴۲/۳۴	۱۶/۶۵	F=۴/۱۰ df=۳ P=۰/۰۰۷
	۲	۱۳۲/۲۲	۱۶/۸۷	
	۳	۱۳۰/۸۹	۱۷/۰۱	
	≥۴	۱۳۰/۹۶	۱۶/۵۲	
	جمع کل	۱۳۲/۶۸	۱۷/۰۴	

با توجه به جدول فوق، میانگین انگیزش درونی تحصیلی، انگیزش بیرونی تحصیلی و انگیزش در افراد رشته بهداشت نسبت به سایر افراد بیشتر می‌باشد و میانگین بی‌انگیزگی در افراد رشته پرستاری و مامایی بیشتر است و از نظر آماری تفاوت معنی‌داری بین میانگین بی‌انگیزگی در افراد مورد مطالعه برحسب رشته تحصیلی مشاهده شد ($P=0/03$). نتیجه آزمون تعقیب رنج توکی نشان داد که میانگین بی‌انگیزگی در افراد رشته پرستاری و مامایی به‌طور معنی‌داری بیشتر است (جدول شماره ۵).

بحث

نتایج ارتباط بین ابعاد انگیزش با عملکرد تحصیلی نشان داد که مؤلفه‌های انگیزش درونی و بیرونی با عملکرد تحصیلی رابطه معناداری ندارد. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های خدا پناهی و همکاران^[۱۴]، طالب پور و همکاران^[۱۵]، ادهمی و همکاران^[۱۶] و بخشی از یافته‌های شیخ‌الاسلامی و خیر^[۱۷] که بین انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی رابطه معنی‌داری مشاهده نکردند همسو ولی با یافته‌های لئون دری^[۱۸] همسو نمی‌باشد. اما مؤلفه بی‌انگیزگی با عملکرد تحصیلی رابطه منفی معنی‌داری داشت. نتایج حاصل از این فرضیه با نتایج حاصل از تحقیق شیخ‌الاسلامی و خیر^[۱۷] در مورد ارتباط بین باورهای انگیزشی و راهبردهای شناختی، که نتیجه گرفته بودند جهت‌گیری بی‌انگیزگی دارای ارتباط منفی و معنی‌دار با راهبردهای حافظه‌ای است همسو است.

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده بین دانشجویان دختر و پسر در زمینه میزان و الگوی انگیزشی تفاوت وجود دارد به این صورت که میانگین نمره انگیزش درونی و بیرونی در دختران نسبت به پسران بیشتر بود اما این تفاوت از لحاظ آماری معنادار نبوده است. اما میانگین نمره بی‌انگیزگی در دانشجویان پسر نسبت به دانشجویان دختر برتری داشته که این برتری فقط در بی‌انگیزگی معنادار بوده است. این یافته با نتایج مطالعات رضایی و سیف^[۱۹] حسینی نسب و وجدان پرست^[۲۰]، رضویان شاد^[۲۱]، لواسانی^[۲۲] کیوان زاده و همکاران^[۲۳] و ساعی^[۲۴] که تفاوت‌ها را در مورد اکثر متغیرهای انگیزشی به نفع دانش‌آموزان دختر نشان داده و همچنین پژوهش‌های رشیدی نژاد و مرتضوی^[۲۵]، هومن و عسگری^[۲۶] که نشان می‌دهند، دختران انگیزه پیشرفت بیشتری نسبت به پسران دارند، همخوانی دارد. واحدی و همکاران نیز در مقاله ارتباط انگیزش و پیشرفت تحصیلی نشان داد که دانشجویان پسر بی‌انگیزشی بالاتری نسبت به دختران داشتند^[۲۷]. این تفاوت شاید به این دلیل باشد که دختران در انجام تکالیف پشتکار بیشتری دارند و در پیشرفت درسی خود

حساس‌تر هستند. البته در این میان، عوامل دیگری نیز دخیل هستند که باید در نظر گرفته شوند. نتایج در زمینه تفاوت الگوی انگیزش در دانشجویان دانشکده‌های مختلف نشان داد که میانگین نمره انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و انگیزش در دانشجویان رشته بهداشت نسبت به دانشجویان سایر دانشکده‌ها بیشتر می‌باشد و میانگین نمره بی‌انگیزگی در دانشجویان دانشکده پرستاری مامایی نسبت به دانشجویان سایر دانشکده‌ها بیشتر است و از نظر آماری تفاوت معنی‌دار فقط در مورد بی‌انگیزگی در دانشجویان مورد مطالعه برحسب دانشکده محل تحصیل مشاهده شد. و نتیجه آزمون تعقیب توکی این تفاوت را در دانشجویان دانشکده پرستاری مامایی نسبت به دانشجویان پیراپزشکی نشان داد. یافته دیگر این پژوهش در ارتباط با تفاوت الگوی انگیزش در دانشجویان برحسب سال تحصیلی بود که نتایج نشان داد میانگین انگیزش درونی و انگیزش در دانشجویان سال اول نسبت به سایر دانشجویان بیشتر می‌باشد و از نظر آماری بین میانگین نمره انگیزش درونی و انگیزش در دانشجویان مورد مطالعه برحسب سال تحصیلی تفاوت معنی‌داری مشاهده شد. این نتایج با یافته‌های مطالعه واحدی که نشان داد دانشجویان سال اول در تنظیم درون فکن با دانشجویان سال سوم تفاوت معنی‌داری داشتند و مطالعه بخشنده و همکاران که نشان داد بین انگیزه و ترم تحصیلی ارتباط معنی‌دار و معکوس آماری وجود دارد همسو است^[۲۷،۲۸]. چون این مطالعه بر روی دانشجویان شاغل به تحصیل در حیطه‌های پزشکی، پیراپزشکی و بهداشت انجام‌شده لذا باید در تعمیم نتایج به سایر دوره‌ها، رشته‌ها و مقاطع تحصیلی احتیاط لازم اعمال شود. از آنجاکه پیشرفت تحصیلی دانشجویان پزشکی با سلامت جامعه ارتباط دارد پیشنهاد می‌شود مسئولان و برنامه ریزان آموزش پزشکی به مؤلفه‌های انگیزش توجه بیشتری مبذول دارند. همچنین پیشنهاد می‌گردد دانشجویان بی‌انگیزه شناسایی‌شده و کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی لازم جهت افزایش انگیزه تحصیلی این دانشجویان برگزار گردد.

نتیجه‌گیری

با شناسایی ابعاد و نقش عوامل انگیزشی در عملکرد تحصیلی دانشجویان و عوامل کاهنده و افزایش‌دهنده انگیزش تحصیلی می‌توان مداخلات آموزشی و برنامه‌های توانمندسازی را از سوی مراکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی و حوزه‌های دانشجویی فرهنگی، به‌ویژه برای دانشجویان شاغل به تحصیل در حوزه سلامت مدنظر قرار داد.

تقدیر و تشکر

محققان از تمامی کسانی که در به سرانجام رسیدن این پژوهش همکاری داشته‌اند به‌ویژه دانشجویان شرکت‌کننده در این مطالعه کمال تشکر و قدردانی را دارند.

تأییدیه اخلاقی

این مقاله حاصل بخشی از پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد می‌باشد

تعارض منافع:

هیچ گونه تعارض منافی در این مطالعه وجود ندارد.

منابع مالی

از منابع مالی هیچ شخص حقیقی و حقوقی استفاده نشده است.

References

1. Pintrich PR, Schunk DH. Motivation in Education: Theory, Research, and Applications. translate. Shahraray M. Tehran: Elm Pub; 2006.
2. Pintrich PR, Schunk DH. Motivation in Education: Theory, Research, and Applications. 2nd ed. Upper saddle River, NJ: Pearson Education. 2002p.145-60.
3. Ryan M, Deci L. Intrinsic and extrinsic motivations: classic definitions and new directions. Contemp Educ Psychol 2000; 25(1): 54-67.
4. Deci EL, Ryan R. Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. New York: Plenum. Press; 1985: 45-54.
5. Talebi H, Abedi A, Sadrzdeh O. Construction and Validation of a Scale to measure students' academic motivation thirty university experts on the basis of self-determination theory. Journal of New Educational Approaches 2012; 7(1): 137-153. [Persian]
6. Vallerand R, Pelletier L, Briere N, Senecal C, Vallieres E. The Academic Motivation Scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and motivation in education. Psychol Test Assess Model 1992; 52: 1003-17.
7. Deci EL, vallerand RJ, Pelletier LG, Ryan RM. Motivation and education: The self-determination perspective. Educational Psychologist 1991; 26, 325-346.
8. Weiner B. An Attribution Theory of Motivation and Emotion.1986. New York; Springer-Verlag.
9. Zimmerman Bj, Martinez-pons M. Perceptions of efficacy and strategy use in the self- regulation of learning. In D. H. schunk & J. L. Meece (Eds.), student perceptions in the classroom.1992; Hillsdale, Nj: Erlbaum. pp.185-207.
10. Ebrahimi ghavam S, Khaghanizadeh M, The role of motivation in learning. Scientific Journal of Education strategies in Medical Sciences 2009;1(1): 1-9. [Persian]
11. Kavousian J, Kaivar P, Shahraray M, Shaykhi fini A, Farzad V. Standardization of academic motivation scale Valerand. Journal of Educational Sciences Shahid Chamran University 2010; 88: 103-30. [Persian]
12. Fairchild AJ, Horst SJ, Finney SJ, Barron KE. Evaluating new and existing validity evidence for the academic motivation scale. Contemp Educ Psychol 2005; 30: 331-358.
13. Cokley K, Bernard N, Cunningham D, Motoike J. A psychometric investigation of the academic motivation scale using a United States sample. Meas Eval Couns Dev 2001; 34: 109-19.
14. Khodapanahi MK, Baezat F, Heidari M, Shahidi Sh, The survey figure cognitive guidelines and motive at academic achievement and decline problem collegian psychology. Psychology J 1999;4(4):124-8. [Persian]
15. Talebpoor A, Noori A, Molavi H. The effect cognitive instruction on stay seat, achievement motive and student academic achievement Shahed. Psychology J 2003;6(1):21-9. [Persian]
16. Adhami A, Javadi Y, Haghdost AA. Relation, instruction possibility and human force sections science with collegian achievement academic Kerman. The Journal of Qazvin University of Medical Sciences and Health Services 2003;22:53-9. [Persian]
17. Sheykholeslami R, khayyer M. The relationship between motivational beliefs and the use of English language learning strategies among students. Journal of Psychology, Shiraz University 2006; 37(1): 22-33.

18. Leondari A, Syngollitov E, Kiosseoglu G. An academic achievement, motivation and future selves. *J Educ Stud* 1998;24(2):153-63.
19. Rezaie A, Saif AA. The role of motivational beliefs, learning strategies and gender in academic performance. *Journal of Education* 2006; 21: 44-86. [Persian]
20. Hossieninasab SD, Vejdandarast H. Examine the relationship between self-esteem and academic achievement of students in basic and human sciences teacher training centers. *Tabriz Faculty of Literature and Human Science* 2002,183, P: 121-6. [Persian]
21. Razavianshad M. Emotional intelligence with social adjustment and academic achievement in third grade tips Tabriz school year 2005-2006 [dissertation]. Tabriz: Faculty of Psychology and Educational Sciences 2006. [Persian]
22. Lavasani M, Darani K. Feature's personal and family relationships with the academic achievement of psychology and educational sciences of Tehran university. *J Psychol Educ Sci* 2005;34 (2): 20-1. [Persian]
23. Keyvanzade M, Keyvanzade G, Lavasani M. Educational activities, achievement motivation, emotional intelligence. *J Educ Psychol Sci* 2008;37(1):99-123. [Persian]
24. Saei R. Industrious, compassionate: Studying the factors affecting academic achievement and agricultural colleges offer appropriate educational approach [dissertation]. Shiraz: University of Shiraz 1999. [Persian]
25. Rashidinezhad H.R, Mortazavi S.M.J. Increased female/male student ratio and the higher academic achievement of the female students of Rafsanjan University of Medical Sciences in academic Year 2003-2004. *Journal Of Rafsanjan University Of Medical Sciences and health services* Summer 2005; 43 (15); 180-5. [Persian]
26. Hooman, HA. Askari A. Preparation and standardization of Achievement Motivation Test . *Journal of Psychological Research* 2001. No 11, P: 9-32. [Persian].
27. Vahedi,S Esmaelpoor, K. Zamanzadeh, V.Ataeezade. A. The nursing students' motivational profile and its relationship to their academic achievement: A person-oriented approach. *Quarterly Journal of Nursing Vision* Spring 2012, First Year;1, (1), P: 36-46. [Persian]
28. Bakhshandeh Bavarsad M. Hakim A. Azimi N. Latifi SM. Ghalvandi H. Nursing Students Viewpoints about Educational Motivation and its Related Factors in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. *Journal of Research in Medical Education* 2015; 7, (1), P: 35-44. [Persian]